

od tal v više kroge: po občinah, katere se morajo na že navedeni način predrugačiti. Pozneje so se zahteve socijalistične, posebno na Nemškem in tudi drugod, zelo poosttrile.

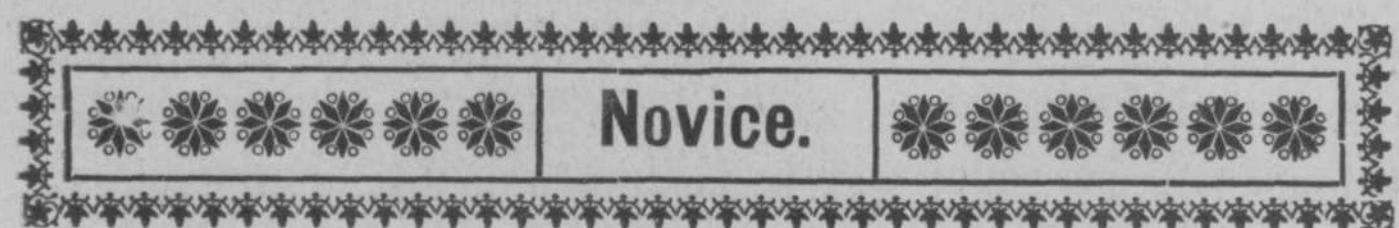
Rekalo se je (Ferd. Lassale, umrl 1864), da delo ni le vir bogastvu, temveč da je nasprotno privatno imetje nepostavno, krivično pridobljeno. To imetje, kakoršnjega opazujemo dandanes, trdi Lassale, ni imetje, temveč „tujčevina“, (nicht Eigenthum, sondern „Fremdthum“); to se pravi: vladajoči socijalni red sili na to, da se delavec plačuje zelo pod vrednostjo in ceno njegovega dela in marljivosti, godi se mu krivica, ker se ga dan za dnevom oslepari „abschweissen“ za jedni del njegovega pridelka, tako se kupiči toraj kot sad tuje delavnosti bogastvo v kapitalih. — Ker ostaja dalje plačilo po jekleni plačilni postavi vedno le na ozkem stališču najneobhodnejših potrebščin, tedaj le na vprašanju: koliko delavcev zadostuje temu ali onemu podjetju? — Toraj se mora misliti na organizacijo, vsled katere je merodajen popolni prislužek, a ne samo plačilo za posamezne izdelke. Da bi se temu nedostatku o, okom prišlo, da postane delavec neodvisen od velikega kapitala, ter da dobiva popolni prislužek, moral bi se sedanji način v produkciji „plačilni zistem“ odpraviti, ter nadomestiti z delom v zadrugah, država pa naj bi po kapitalih delavcem toliko opomogla, da se združevajo v produktivnih zadrugah. Država pa, slobodna narodna država, naj bo v prihodnje velika delavska zadruga, katero naj vlada delo in delavnost.

Socijalistični črteži namenjeni bodočnosti cenijo tedaj previsoko vrednost dela, posebno pa ceno ročnega dela, ravno tako tudi učinek v produkciji po delavskih zadrugah, ne oziraje se na neobhodno potrebnost sedanjega plačilnega sistema, ter prezirajo, da se ne da lahko najti merilo razdelitvi bogastva po delavnosti posameznega.

Slednjič približujejo se ti črteži inanj ali več komunističnim, čim huje tirjajo, da bi se razširila socijalna vkupnost nanašajo ga te na človeško družljivost, čez vse gospodarstvene zadeve; čim strastneje poudarjajo, da bi morala država vse gospodarstvene zadeve neposredno nadzirati in vladati.

Čim večje in strožje so socijalistične zahteve, tem bolj se približujejo komunizmu, povdarjajočemu brezpozorno enakost in jednopravnost česar socijalizem v začetku ni zahteval, kajti trdilo se je tu vedno, ne odpraviti posebnosti glede osebe in značaja, ravno nasprotno naj bi se gojila osobna individualnost.

Po tem takem so postale v najnovejši dobi razlike kakor v teoriji tako v praksi, mej socijalizmom in komunizmom kaj neznatne.

— Osebne vesti. Računskim asistentom pri namestništvu v Gradcu je imenovan gospod Hugon Peternel iz

Št. Jurja ob južni železnici. — Avskultant gosp. dr. Friderik Fehleisen v Celju je imenovan sodnim pristavom v Slovenski Bistrici.

— Promocija Gospod Fran Göstl iz Ljubljane je bil dne 16. t. m. promoviran na dunajskem vseučilišču doktorjem medicine. Čestitamo!

— Častno občanstvo je občina Št. Vid nad Vipavo podelila gg. dež. poslancu Ivanu Božiču, dež. odborniku dr. Iv. Tavčarju in gozdnemu nadsvetniku Václavu Gollu.

— Šestdesetletnica prof. dr. Gregorija Kreka. Dne 8. t. m. je obhajal gosp. Krek, znani slavist in pisatelj, svojo šestdesetletnico. Dne 10. t. m. je bil slavnostni komers, ki ga je bil priredi „Triglav“ z drugimi slovanskimi društvi in raznimi rodoljubi v čast prof. dr. Kreku.

— Ljubljanski ulični napisi. Ministrstvo notranjih del je dovolilo, da ostanejo samoslovenske ulične table toliko časa nabite, da o tozadevnih pritožbah razvodi upravno sodišče.

— Razstava osnutkov Prešernovega spomenika se je otvorila v nedeljo. Osnutki so razstavljeni v Mestnem domu, ter obujajo mnogo zanimanja. Gospod Bamberg je poklonil odboru tudi slike, ki jih je izdelal akademični slikar Karpelus za krasotno izdajo Prešernovih poezij. Te slike se bodo po zaključku razstave prodale v prid Prešernovemu spomeniku.

— Naša dramatična literatura. Odlični naš pesnik gosp. Aškerc je dovršil dve enodejanki: „Tajka“ in „Red sv. Jurja“, ki se uprizorita v prihodnji sezoni.

— Prešernova slavnost. ki so jo slovanska akademična društva na Dunaju priredila minole dni, je vspela najsijajneje. „Slov. Narodu“ brzojavljajo z Dunaja: Mej mnogoštevilnimi obiskovalci so bili vsi slovenski in hrvatski poslanci, zastopniki češkega kluba in čeških veleposestnikov, na čelu jim grof Deym. Praška umelečka beseda je poslala kakor sovjo zastopnico gospo Preissovo. Vse točke so se znamenito izvršile. Posebno presrečne ovacije je občinstvo prirejalo dvornemu opernemu pevcu Navalu.

— Bolniško blagajno za posle namerava ustanoviti mestna občina ljubljanska, ki s tem ponovno dokazuje svojo najboljšo voljo in globok smisel za socijalno delo. Čast jej!

— Hrovatin-„Slovenčeva“ zadeva pride še enkrat pred porotnike ker je kasacijsko sodišče na Dunaju razveljavilo prvo obsodbo.

— Mojstrsko zadrugo ustanove rokodelski mojstri v Kranju.

— Stari srebrni drobiž in stari krajcarji. Finančno ministrstvo objavlja, da bodo cesarske deželne blagajne (torej samo v glavnih mestih), srebrni drobiž stare veljave sprejemale še do 15. februarja leta 1901, a le za polovico imenske vrednosti. Stari krajcarji in polkrajcarji pa se kot plačilo sploh ne bodo nikjer več sprejemali, pač pa pri gori imenovanih blagajnah do 30. junija t. l. zamenjavali za polno ceno; od tega dne naprej do 30. junija 1901 pa le za polovico imenske vrednosti.

— Izpred ljubljanskega porotnega sodišča. Dne 8. t. m. je bil obsojen na 14 mesecev težke ječe Jan Pernuš, doma iz Palovč pri Lešah, ker je pri sv. Luciji poleg Begunj 73letnega Antona Mandeljca tako poškodevali da je mož umrl.

— Nov most. Državni poslanec vitez Berks je napravil potrebne korake, da se zgradi nov železni most čez Savo pri Brežicah.

— Celjski porotniki. Odbor celjske okoliške občine je vložil na pravosodno ministrstvo pritožbo proti sestavi celjske porotniške liste za l. 1900, v katero so sprejeti skoro sami nemški nacionalci.

— Poštni pečatniki v Škedenju. Za slovenski Škedenj poleg Trsta je poštna uprava dala napraviti pečatnik z laškim in slovenskim imenovanjem. Lahi pa s tem niso zadovoljni in so zagnali strašen krik, češ, da se sme rabiti samo laško

imenovanje. Ne samo, da so interpelirali v mestnem zastopu, interpelirali so tudi v državnem zboru. Pa vse ne bo nič pomagalo.

— **Kardinal dr. Missia** o pomanjkanju duhovnikov. V svojem p. t. listu omenja knezonadškof goriški, kardinal Missia, velikega nedostatka, na katerem trpi goriška knezoškofija in ta nedostatek je pomanjkanje pravih domačih duhovnikov. Pomanjkanje domačih duhovnih učiteljev se povsodi bridko čuti mej ljudstvom, katero je tako brez pravega vodstva. To veliko zlo bi kardinal Missia rad odvrnil in želi razširiti sedanje deško semenišče goriško, ki nima več nego 66 gojeneev, dasi Goriška ni dokaj manjša, nego Solnograška, ki ima med 247.000 prebivalcev 160 semeniških gojencev. Treba bode, pravi kardinal, da dobimo iz zavoda večje število domačih duhovnikov razširiti semenišče. V to svrhu je kardinal dr. Missia nakupil takozvano „Zemljarsče“ (Villa Boc. ckmann) na prijaznem gričku zunaj mesta proti Soči in ondi se bode zidalo novo večje semenišče.

— **„Modus vivendi“ v istrskem dež. zboru** Pred kratkim je bilo zborovanje laških dež. poslancev v to svrhu, da se pride do nekega sporazumljenja med Lahi in Slovani v dež. zboru. Na zboru so bili prečitani predlogi poslanca Spinčiča, po katerih bi se prišlo do „modus vivendi“. Izvolili so v odsek 3 laške poslance, kateri naj se razgovarjajo o tem s slov. poslanci ter potem poročajo o vspehih! Kakšni bodo ti vspehi, si mislimo lahko že naprej!

— **Za slovenščino na gimnaziju v Trstu** je pre-skrbljeno, kakor poroča „Elinost“, naravnost „imenitno“! Soba, v kateri se poučuje, celo zimo še ni bila zakurjena. Če se učenci pritožijo, jim reko: Pojdite domov! V 6. razredu je 5 Italijanov, 25 Slovencev. Italijani imajo določeno sobo za pouk v materinščini, Slovenci pa ne ter jo morajo vsakokrat šele iskati po gimnaziju. To je škandalozno, ali prav avstrijsko!

— **Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju** so tekom m. februarja t. l. darovali: Premilostivi gosp. Dr. Mihael Napotnik, knez in škof lavantinski (društ. ustanovnik in častni član) kakor vsako leto tudi letos 20 K; slavno hranilno in posojilno uruštv. v Ptui za mesec februarij 120 K, z darili prejšnjih treh mesecev 330 K letos skupaj 450 K; g. Ivan Murnik ces. svetnik itd. v Ljubljani 50 K; gg. na Dunaju: Anton Globočnik pl. Sorosolski, c. kr. vladni svetnik, Alojzij Kremžar, mag. svetnik, in Jos. Žužek, c. kr. nadinžener po 20 K; sl. posojilnica v Makolah (na Štajarskem) 20 K; g. Dr. Vladimir Globočnik pl. Sorosolski, c. kr. sekcij. svetnik v finančnem ministerstvu na Dunaju, 12 K; dalje so darovali po 10 kron: Gospa Matilda Sebenikar, posestnica na Rakeku; g. dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah; g. dr. Henrik Tuma, dež. poslenec in odbornik v Gorici; Jos. Martinak, c. kr. sodni svetnik v Ljubljani; g. dr. Nikolaj Tonkli, odvetnik v Gorici; g. Anton Svetina, c. k. notar v Pliberku; č. g. Janez Kozine, župnik v Slivnici (pri Mariboru), g. Jakob Zupančič, gimn. suplent v Ljubljani; J. Dralka, c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani; po šest kron gg. Karol Dolenc, c. kr. pristav pri najvišjem računskem dvoru na Dunaju; Viljem Schramek, inžener c. k. drž. železnice na Dunaju; Ferd. Sajovic, trg. v Kranju; vč. gd. dr. Jožef Pajek, kanonik itd. v Mariboru; dr. Ferd. Dominkuš, odvetnik v Mariboru; M. Primožič, c. k. sodnik v Tolminu; Rajko Perušek, c. kr. prof. v Ljubljani; dr. Jakob Schegula, odvetnik in župan novomeški; dr. Rad. Pipuš, odv. v Mariboru; vč. g. dr. Mihael Magolič, župnik v St. Ildefriedu (na Niž. Avstrijskem); Dragonin Žagar, dež. blagajnik v Ljubljani; Žiga Sežan, c. k. likvidator na Dunaju; gospa Julija Rudež v Št. Jerneju na Dolenskem; Jos. Smodej, c. k. notar v Velikih Laščah; dr. Gvidon Srebre, odvetnik v Brežicah; po 5 kron so darovali gospodje: Viktor Rohrmann, trg. v Ljubljani; Ant. Mladič, c. k. sodni pristav v Postojini; dr. Anton

Furlan, c. k. sodni pristav na Vrhniki; po 4 krone so darovali: Gospa Tona Kottnauer, soproga c. k. nadpravnika v Laškem trgu; g. dr. Jurij Pučko, c. k. notar v Krškem; vč. g. Janez Ogriz, župnik v Kapeli na Dragi; g. Mih. Bergant, nadučitelj v Št. Vidu pri Vipavi; g. dr. Jnro Hrašovec, odvetnik v Celji; g. Jos. Šuman, c. k. dež. solski nadzornik v Ljubljani; Fr. Goli, trg. v Idriji; vč. g. Anton Mežnare, dekan v Kranju; K. Florian, knjigar v Kranju; vč. gd. Anton Rančigaj, vikar v Celju; vč. gd. Jurij Bezenšek, duh. svetnik in župnik v Čadranu; vč. gd. Ivan Kodre, župnik pri sv. Križu; g. Jos. Jeglič, c. k. davkar v p. v Idriji; po 2 kroni so darovali gg.: L. Fürsager, trgovec v Radovljici; dr. Jan Lenoč, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju; Ivan Majdič, trg. v Kranju; gospa Karola Brilej, trgovka na Vrhniki; Vč. gd. Vilibald Venedig, župnik v Ormožu; Martin Dežela v Idriji; Adolf Kreuzberger, trgovec v Kranju; veleč. gospod Jos. Hočevnar, kanonik v Novem Mestu. — Vsem blagim darovalkam in darovalcem iskrena hvala. Meseca februarja prejelo je 39 visokošolcev podpore 345 K 50 v., v tekočem šolskem letu je bilo razdeljenih 1536 K v obedah in v gotovini. Odbor prosi uljudno za dalnje darove, katere je pošiljati g. I. društv. blagajniku dr. Klem. Seshunu, dvornemu in sodnemu odvetniku na Dunaju, I. Singerstr. 7.

— **Umrli.** V Lescah je umrl gosp. Ivan Wucherer, v Novem mestu gosp. Frid. Schwarz.

— **Ponesrečil se je** v Dubrovniku ljubljanski občinski svetnik gosp. Josip Lenče. Ko je hotel vstopiti v voz, se mu je izpodrsnilo tako, da je padel in si zlomil nogo.

— **Pijančevanje.** Iz Trojan se nam piše: Posestnik Andrej Lovrač po dom. Lukman iz Polšina pod Trojanami je peljal težak voz lesa v Zagorje za premogove jame. Konja sta bila segreta in mokra do slednje dlake. Nazaj grede je pa prav pogosto žulje mazal po gostilnah a konja sta brez kočev kadila tobak na mrazu. Pri zadnji gostilni (Mosariji) je pa celo pozabil, da ima konja zunaj; konja sta čakala gola na cesti, da sta postala trda. Ko se ga gostilničar že naveliča, ga opomni, da uboga žival v škodo zmrzuje na cesti, se odpravi okajen z alkoholom proti domu. Na Klancu, blizu doma zgrudi se jeden konjev na tla in več ne vstane. — Ta tiran pa pusti vso to usolo in gré domu ter se vleže na podu seno. — Ko se zjutraj zbudi gré v hlev in — o groza! konj ni bilo na mestu. Naposled se spomni, kje je pustil živino; gré gledat in najde oba konja mrtva — zmrznila sta. Tako neusmiljeno početje z ubogo, trpečo živino je vendar kaznivo? Ljudje pa pravijo: Pijanec naj bi bil zmrznil, da bi ne pognal lepega doma (celeg, zemljišča) ki ga je priženil. Ta gospodar je že davno zaslužil, da bi se djal v prepoved, da bi ne mogel razdijati posestva in pognati družine po svetu.

— **V snegu izgubila se je** dne 1. t. m. 6 in pol letna Rezika Tomažin iz Vel. Korena, ko je šla z deklo v gozd po kole, kakor jih rabijo v vinogradih. Otroka so šli iskat še isto noč a našli so ga šele drugoga dne blizu Zalohe — zmrznjenega.

— **Preveč zaupljiv** je bil dne 12. t. m. Jožef Hrovat z Rebra pri Žužemberku. Ko je g. dva para volov na semenj se je tako opijanil, da ni mogel naprej. Izročil je vole nekemu tujcu, naj jih žene na semenj, sam pa mirno zaspal. Ko je prišel na semenj, seveda ni dobil ne tujca ne volov.

— **Samomor.** Učitelj v Fara-Vasi g. Iv. Zupanec je v trenutku duševne nezavednosti skočil v Kolpo in v njej utonil.

— **Trgovina s človeškim mesom.** V Varaždinu so zaprli žida Deutschmana iz Rige na Ruskem, ki se je izdajal za barona ter obljubljal hčeri nekega čevljarja zakon. Hotel je z drugimi dekleti odpeljati v Bar, kjer bi bila gostija. Sedaj obhaja žid gostijo v luknji.

— **S ciganom je ušla.** Med madjarskimi cigani v Oroslavi živi lepa blondinka, oblečena po najnovejši modi. Dekle je hči višjega častnika. Ušla je starišem iz ljubezni do cigana Štefana Barnija, s katerim se je spoznala v nekem kopališču. Cigan ni lep, toda dekle se je zagledalo vanj ter pregovorilo očeta, da ji je dovolil, da jo uči cigan igranja na cimbalu. Kmalu pa je ušla ter živi z njim že 4 mesece. Te dni se je cerkveno poročila. Oče ji je moral tudi to dovoliti.

— **Vlak med voli.** Brzovlak, ki vozi med Dunajem in Nizzo, je blizu Trbiža pri nekem prehodu zaletel se med čedo volov, katere so baš isti hip gnali čez cesto. Mnogo volov je pomečkanih. K sreči vlak ni skočil iz tira, nego je skoro oddrdral dalje.

— **Grozen požar v gledališču v Parizu.** O požaru gledališča „Theatre de la Comédie Française“ so se doznale naslednje podrobnosti: Ogenj so opazili najprej ljudje, ki so šodili po ulici Montpensier; to je bilo ob 12. uri in 5 min. popoldne. Kmalu so prišli gasilci na lice mesta. Pred gledališčem se je v tem času zbralo mnogo občinstva. Ob 1. uri popoldne je imela namreč biti predstava Racinove žaloigre „Bajazet“. A videli so drugo žaloigro. Naki uradnik gledališčnega arhiva se je rešil na balkon v ulici Richelieu. Obupno je klical na pomoč ter je hotel skočiti z balkona, kar se je pripeljal z omnibusom neki vojak 74. pešpolka, ki je zagledal starčka. Dal je torj ustaviti voz pod balkonom, preskrbel si lestvico, postavil jo na krov voza ter je reveža, že na pol mrtvega, spravil z balkona. Igralci, ki so se v svojih sobicah že oblačili za bližnjo predstavo, so se rešili vsi razven osemnajstletne nadarjene igralki Augustine Henriot. Ko je bi o vse poslopje že v enem plamenu, so jo našli gasilci v njeni sobici, na pol zgorelo. Ista usoda je zadela hišnjo igralko Dudlay, Lahayes. Notranja oprava gledališča je uničena; zunanji zidovi so malone nepoškodovani. Bližnja poslopja niso trpela nobene škode. Sreča je, da so rešili dragoceno knjižnico in arhiv, v katerem se nahaja mnogo važnih zgodovinskih rokopisov. Kako je ogenj nastal, še ni natančno znano.

— **Rastava v Parizu se otvori 15. aprila in zaključi dne 5. novembra.** Francozka razpolaga za razstavo 130 milijonov frankov. Izmed stavb na razstavi bodo tri trajne: dve umetniški palači in most Aleksandra III. Vstopina znašala bode do 10 ure popoldne 2 franka, od 10 do 6 ure popoldne 1 frank in od 6 dalje 2 franka. Vhodi v razstavo so reprodukcije najimenitnejših svetovnih vrat: sv. vrata v Kremlo, solnčna vrata Toledska, vrata zmage v Kairi, Londonski St. Jaures Gate i. t. d. Med najlepšimi predmeti razstave bode vodena palača s neštevilnimi kaskadami in vodopadi. Največja palača bode zgradba za elektriko. Dolga bode 1275 korakov, široka 250 korakov in narejena bode vsa od stekla. Eifflov stolp bodo prenovili in spojili z razstavo. Razsvetljen bode z osem tisoč električnimi svetilkami. Zelo zanimiva bode naopak hiša, kakor tudi največji sod na svetu. V njem bode lahko obedovalo do 100 ljudi. Ravno tako se bode nahajala na razstavi največja dvorana na svetu, imela bode prostora za 15 000 oseb. Razstavljen bode tudi daljnogled, ki 10.000krat poveča vsak predmet. Videti bode na razstavi tudi vulkan, ki bode bruhal ogenj. Ruska vlada je izdala 5 milijonov rubljev za svoj oddelek na razstavi. Posebno bode zastopana Sibirija.

— **Žalostna komedija.** V Binghamptonu malem mestecu v državi Novi Jork se je pripetil nastopen žalostno smešen slučaj. Nek meščan po imenu Dalston je ustrelil najprej svojo ženo, potem pa še samega sebe. V pismu, katero so našli v njegovem stanovanju, je stalo sledeče kakor uzrok samomoru in umoru: „Sit sem življenja. Kakor spoštovan meščan sem se deset let prizadeval, da vidim svojo in moje žene sliko v javnih časnikih in vendar se mi ni posrečilo. Ker je najino življenje torej tako pozabljeno in zgrešeno, bodeva

morda srečnejša po smrti“. Toda po smrti se je nesrečnima želja izpolnila: njihovi podobi so izloženi v vseh izložnih oknih mesteca, a tudi časopisi so jih „prinesli“. Zakaj se jima ni izpolnilo v življenju? Rešilo bi jih bilo prezgodnje smrti.

Loterijske srečke

V Lincu dne 10. marcija t. l.: 26, 20, 72, 66, 70

V Trstu dne 10. marcija t. l.: 85, 24, 14, 38, 6.

V Pragi dne 14. marcija t. l.: 47, 37, 74, 9, 80.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 16. marcija 1900. Pšenica K 8 30 h, rž K 7.— h, ječmen K 6 80 h, oves K 5.60 h, ajda K 8.50 h, proso K 7.— h, turščica K 6.30 h, leča K 10.— h, grah K —.— h, ribenča fižol K 9.— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene.

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek	gld. 2.80 iz dobre	pristne ovčje volne
3.10 m dolg za-	3.10	
dostno za	4.80	
1 moško obleko	7.50 fine	
stane samo	8.70	
	10.50 finejše	
	12.40 angleške	
	13.95 grebenčeste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10.—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševjet blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorke pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se naravnost od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdba Kiesel-Amhof v Brnu razpošilja vsako blago po pravih tovarniških cenah brez prebitka katerega rabata. (6)